Základní škola a mateřská škola Úžice, příspěvková organizace
Kralupská 48, 277 45 Úžice tel. 773 114 772 e-mail:skolauzice@skolauzice.info, IČ: 71003517

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY
školní rok 2026/2027

Název školy:	**Základní škola a mateřská škola Úžice, příspěvková organizace**
Sídlo školy:	**Kralupská 48, 277 45 Úžice**
Ředitel školy:	**Mgr. Martina Černá**
Identifikační číslo školy:	**71003517**
E – mail:	**skolauzice@skolauzice.info**
Webové stránky:	**www.skola.uzice.cz**
Telefon:	**773 114 772**
Školní metodik prevence:	**Mgr. Karla Baťhová**
E-mail:	**karla.bathova@skolauzice.info**
Výchovný poradce:	**Mgr. Martina Černá**
E-mail:	**skolauzice@skolauzice.info**

Preventivní program ZŠ a MŠ Úžice byl zpracován na základě rozboru aktuální situace na škole a opírá se o zkušenosti z dlouhodobé preventivní činnosti. Preventivní program školy vychází z legislativy ČR, zákonů a vyhlášek vztahujících se k dané problematice, metodických pokynů a nařízení, zejména z metodického pokynu MŠMT k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.

Cílem preventivního programu školy je zvýšení odolnosti žáků školy vůči rizikovému chování, sociálně patologickým jevům, zejména vůči záškoláctví, zneužívání návykových látek, závislosti na informačních technologiích, kriminalitě a šikaně (kyberšikaně). Ve spolupráci s rodiči chceme utvářet osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané problematice, ptát se a dělat rozhodnutí. Výchova člověka, který si váží svého zdraví i zdraví ostatních a umí vhodně a účelně nakládat se svým volným časem, je naší prioritou.
Zároveň se zaměřujeme na rozpoznání a zajištění včasné intervence v případech domácího násilí, týrání a zneužívání dětí, ohrožování mravní výchovy mládeže, diskriminace a rasismu, poruch příjmu potravy, hazardních her a sebepoškozování.

Charakteristika školy: Jsme základní škola a mateřská škola s právní subjektivitou. K 1.1.2003 se MŠ sloučila se ZŠ a stala se právním subjektem, zřízena obcí jako příspěvková organizace s vymezením úkolů podle zřizovací listiny. Statutárním orgánem je ředitelka školy.
ZŠ a MŠ Úžice je základní školou rodinného typu s 1. stupněm a mateřskou školou, které jsou snadno dostupné z hlediska dopravní infrastruktury. Škola i školka vzdělávají a vychovávají všechny žáky bez ohledu na jejich předpoklady nebo handicapy. Vyučování 1. až 5. ročníku probíhá v pěti třídách. Po ukončení 5. ročníku přestupují žáci naší školy na druhý stupeň základních škol v Kralupech nad Vltavou a okolí, Odoleně Vodě nebo na gymnázia. Škola je právním subjektem – příspěvkovou organizací, a jejími součástmi je školní družina a školní kuchyň s jídelnou. Všechny subjekty navzájem dobře spolupracují. Škola disponuje venkovním sportovištěm a má k dispozici obecní sokolovnu, kterou je možné školou využívat i v mimoškolní době. ZŠ a MŠ nabízí žákům a dětem množství mimoškolních aktivit, kroužků.

Riziková místa jsou zejména šatny, wc, prostory před školou a školní zahrada. Soustředíme pozornost na tato místa.

Úkoly preventivního programu školy budou realizovány jednotlivými vyučujícími ve všech ročnících školy v průběhu celého školního roku s přihlédnutím k věku žáků. Ze zásad prevence rizikového chování vychází i školní řád, který určuje pravidla soužití ve školním prostředí.

Za tvorbu a realizaci preventivního programu školy zodpovídá školní metodik prevence ve spolupráci s celým pedagogickým sborem.
Metodik prevence shromažďuje materiály a dokumenty k dané problematice, zajišťuje jejich distribuci mezi žáky, rodiče a ostatní pedagogy. Zajišťuje výchovné programy, které mají vést ke zvýšené odolnosti žáků vůči sociálně patologickým jevům. Konzultuje problémy žáků a při jejich řešení spolupracuje s rodiči a pedagogickým sborem, s výchovným poradcem, vedením školy, speciálním pedagogem, pedagogicko – psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, policií a dalšími organizacemi či institucemi dle potřeby. Respektuje oznamovací povinnost a užší spolupráci s OSPOD. Metodik prevence se pravidelně zúčastňuje schůzek pořádaných poradenským centrem a průběžně se vzdělává.
Třídní učitelé informují každý měsíc metodika prevence o dění ve třídě. Dbáme na důležitost včasné komunikace a rychlého (preventivního) řešení problémů.

Preventivní tým – metodik prevence, vedení školy, výchovná poradkyně, speciální pedagog, třídní učitel. Musí být zajištěna vzájemná informovanost.

Ve školním roce 2026 – 2027 se budeme zaměřovat na budování třídních kolektivů a na vhodné chování mezi žáky. Zvláště se zaměříme na sociální vazby v kolektivu a přijetí nových žáků (nejen cizinců). Budeme pozorní k zachycení prvních varovných signálů rizikového chování u konkrétních dětí a včasnou intervencí budeme situaci řešit. Budeme se věnovat prevenci záškoláctví, prevenci kouření a užívání nikotinových výrobků, prevenci konzumace alkoholu včetně nealkoholických piv, užívání THC a HHC, energetických nápojů, závislosti na internetu, šikany a kyberšikany v třídních kolektivech.
Nabídky preventivních programů obdrží vyučující e-mailem.
Důležité informace, kontaktní adresy, telefonní čísla pro případ krizových situací jsou vyvěšeny na nástěnce ve sborovně. Metodika prevence lze kontaktovat e-mailem.
I nadále budeme pokračovat ve spolupráci s Městskou policií Odolena Voda, oddělení prevence a dopravní výchovy.
V současné době vzrůstá potřeba informovat jak žáky, tak rodiče o nebezpečích, která skýtají internet a sociální sítě a navazování nových kontaktů prostřednictvím těchto platforem.
Žáci a jejich rodiče jsou o úkolech a cílech preventivního programu školy a pravidlech školního řádu informováni prostřednictvím třídních učitelů v rámci třídnických hodin a třídních schůzek.

Pro pedagogy:
Nelze opomenout vlastní příklad a postoj každého pedagoga k dané problematice.
Pro úspěšné naplňování programu je nutné zajišťovat v rámci finančních možností školy průběžně účast pedagogických pracovníků na seminářích a školeních.
Je nutné posilovat komunikaci a informovanost nejen prostřednictvím pedagogických porad, ale i ostatními kanály: nástěnka ve sborovně, e-mailová korespondence, školní plány práce, neformální setkání.

Pro rodiče:
Spolupráce a informovanost nejrůznějšími cestami – třídní schůzky, individuální schůzky po domluvě, telefonický kontakt, e-mailové zprávy a pravidelné konzultační hodiny, které mohou každý měsíc zákonní zástupci využít. Účast na akcích školy, besedách či přednáškách.
Třídní učitel na začátku školního roku informuje rodiče o systému prevence na naší škole, školním řádu, o preventivním programu.

Skladba aktivit MPP pro žáky:
Pro cílovou skupinu žáků máme v rámci všeobecné prevence jednotlivá preventivní témata zařazena přímo do výuky, na která navazují programy a preventivní akce. Ty se během školního roku doplňují a mění dle potřeb v návaznosti na aktuální situaci. V letošním roce budeme i nadále pokračovat v pravidelných třídnických hodinách, žáci se zúčastní preventivních programů podle nabídky školám. Další program pro žáky bude zaměřen na bezpečné chování v online prostředí. Neopomíjíme závažnost situace v důsledku válečného konfliktu na Ukrajině, která především dopadá na žáky, kteří byli nuceni opustit svou zemi a začali navštěvovat naši školu a pečlivě volíme preventivní aktivity pro všechny žáky.

1. ROČNÍK

Hlavní téma:

Osvojení základních školních pravidel, navázání dobrých vztahů v kolektivu

1. Budovat v třídních kolektivech hezké kamarádské vztahy – vzájemná pomoc, půjčování věcí, spolupráce atd. Systematicky usměrňovat dětskou agresivitu a bezohlednost jako možný zárodek budoucí šikany.
2. Využívat k rozvoji citové výchovy pohádek a příběhů ze života dětí, posilovat ve vědomí dětí úlohu rodiny a rodičů a úctu k dospělým.
3. Vést rodiče k tomu, aby kontrolovali u dětí sledování televizních programů a vhodným způsobem odvedli pozornost od těch, které propagují násilí a zlo.
4. Vhodnou formou varovat děti před podezřelým chováním neznámých dospělých lidí.
5. Vždy si najít čas na popovídání si s dětmi o jejich problémech.
6. Osvojení školních pravidel jako nástroje prevence.
7. Posílit nabídku volnočasových aktivit pro děti formou kroužků.
8. Výlety, exkurze, sportovní projekt, škola v přírodě.

Preventivní témata v jednotlivých předmětech

ČJ

- komunikační a slohová výchova: můžeme být všichni kamarádi – tolerance k jiné barvě pleti, odlišnostem, názorům, vztahy mezi lidmi, kamarádství, vzájemná pomoc
- literární výchova: **pohádky** – uvědomění si dobra a zla, dobrých a špatných vlastností lidí, **domov** – vztah k domovu a vlasti, **města ČR** – historie českého národa a českého prostředí

Prvouka

- moje rodina – chování a vztahy mezi členy rodiny, pomoc a vzájemná podpora
- příroda – vztah k ní, její ochrana, nebezpečí jedovatých hub a rostlin
- zdraví – zdraví x nemoc, úraz, osobní hygiena, péče o chrup, zdravá výživa, zdravé a nezdravé potraviny a nápoje
- volný čas – smysluplné využití volného času, sportovní vyžití, hry dětí, kroužky
- osobní ochrana – modelové situace, nebezpečí při setkání s neznámými lidmi, důležitá telefonní čísla
- péče o zdraví, zdravý způsob života
- vlivy prostředí ohrožující zdraví
- osobní bezpečí, tísňová volání
- prevence záškoláctví

Matematika

- slovní úlohy (příklady využívající danou tématiku)

Výchovy (HV, VV, PČ, TV)

- lidové písně, vztah k české hudební kultuře
- rozvoj pohybových schopností dětí, správné držení těla, obratnost, hra fair play – dodržování pravidel, umění ovládat se a přijmout prohru
- pracovní návyky, pořádek na pracovišti, bezpečnost a hygiena při práci
- umění jako prostředek sbližování odlišných lidí
- plavání

Třídnické hodiny

- kolektivní hry zaměřené na vzájemné poznávání, respektování názorů ostatních, umění naslouchat druhému
- dodržování stanovených pravidel
- umět si pomoci navzájem, požádat o pomoc dospělého
- preventivní působení před negativními jevy (tabák, alkohol, pasivní kouření, nevhodné trávení volného času)
- zdravý životní styl, mimoškolní pohybové aktivity

---

2. ROČNÍK

Hlavní téma:

Osvojení pravidel školního řádu, prevence záškoláctví

1. Pokračovat v práci s třídním kolektivem, sledování vztahů mezi žáky.
2. Vytvoření 4–5 závazných pravidel chování k sobě navzájem.
3. Prevence záškoláctví. Pravidla školního řádu.
4. Začít s formováním postojů k užívání návykových látek.
5. Vždy si najít čas na popovídání si s dětmi o jejich problémech.
6. Učit děti smysluplnému využívání volného času, poučit je o možných nebezpečích, prevence úrazů.
7. Škola v přírodě, sportovní projekt, výlety, exkurze.

Preventivní témata v jednotlivých předmětech

ČJ

- vztah k literatuře jako životní hodnotě
- postoj ke svému výkonu s důrazem na formování reálného pozitivního vztahu k sobě (sloh)
- vztahy mezi lidmi – kamarádství, vzájemná pomoc, podpora x nenávist
- etnické menšiny v ČR – specifická kultura (čítanka)
- jazyk jako prostředek dorozumění, navázání kontaktu (sloh)
- obsah textů (čtení s porozuměním), rozvoj kritického myšlení
- vnímání jiných kultur, rozvíjení kladných postojů k nim

Prvouka

- obsah textů – rozvoj národní hrdosti a uvědomění si historického významu českého národa a českého prostředí
- rodina, chování mezi členy rodiny, režim dne, správné návyky, vzory chování v rodině a ve společnosti
- příroda – vztah k ní, neničení věcí, neubližování živé přírodě
- houby – nebezpečí hub vyvolávajících halucinace, pojem „droga"
- životospráva, zdravé potraviny – ovoce, zelenina
- volný čas – aktivní činnosti, vhodně a nevhodně prožitý volný čas
- motivace ke zdravému životnímu stylu
- vlivy prostředí ohrožující zdraví
- zdravý způsob života
- Linka důvěry, centrum odborné pomoci
- zdravá výživa
- prevence škodlivých návyků – způsoby odmítnutí
- osobní bezpečí – krizové situace
- prevence – záškoláctví, útěky z domova, kriminalita, rasismus, zneužívání návykových látek

Matematika

- slovní úlohy (příklady využívající danou tématiku)

Výchovy (HV, VV, PČ, TV)

- motivace k mimoškolním pohybovým aktivitám (sportovní oddíly, kroužky)
- osobnosti kultury – kladné příklady pro ostatní
- projevy kulturního života, jejich rozmanitost
- umění jako prostředek sbližování a poznávání odlišných kultur, tolerance vůči jiným způsobům života
- folkové hnutí, písničkáři pro děti
- začlenění do společnosti, volba povolání
- pracovní návyky, pořádek na pracovišti i v životě
- kladný vztah k práci a k tvořivé činnosti
- plavání

Třídnické hodiny

- lidé znevýhodnění, lidé se zdravotním postižením, lidé se specifickými potřebami – vztah, podpora, začlenění mezi ostatní
- vlastní hodnocení reality – tolerance vůči názorům druhých, vůči vrstevníkům, respektování pokynů jiných, respektování pravidel
- vztahy mezi lidmi – násilí, šikana, domácí násilí, zneužití, pomoc, podpora
- zdraví – péče o dýchací soustavu, preventivní působení před negativními vlivy (omamné látky, tabák), pasivní kouření
- trávicí soustava – alkohol, jedy, léčiva, zneužití
- mezilidské vztahy, společenství lidí – řád školy, šikana, kyberšikana
- trestní postižitelnost protiprávního jednání
- seznámení žáků s riziky spojenými s užíváním návykových látek
- rozdíl mezi vhodným a nevhodným trávením volného času (divadla)

3. ROČNÍK

Hlavní téma:

Zdraví fyzické i psychické, prevence úrazů a závislostí

(kouření, závislost na internetu)

1. Posilovat v dětech vědomí, že zdraví je základní lidská hodnota, vést je k takovému chování, aby neublížily sobě ani ostatním (školní řád).
2. Posilování citové výchovy dětí, vytvoření správného povědomí o mezilidských vztazích, komunikaci, slušném chování.
3. Při jednáních a kontaktu s rodiči zdůrazňovat důležitost smysluplného a aktivního prožívání volného času dětí, nutnost jejich spoluúčasti na tomto prožívání.
4. Prevence úrazů.
5. Předcházení závislostem na návykových látkách – nácvik odmítání.
6. Rozšířit instrukce dětem, jak se bránit podezřelým nabídkám neznámých dospělých lidí.
7. Škola v přírodě, sportovní projekt, výlety, exkurze.

Preventivní témata v jednotlivých předmětech

ČJ

- jiné kultury – tolerance k jiné řeči, barvě pleti, k jinému názoru, zahraničním spolužákům, vztah k české řeči, kultuře
- lidé znevýhodnění, lidé se zdravotním postižením, lidé se specifickými potřebami – vztah, podpora, začlenění mezi ostatní
- vztah k literatuře jako životní hodnotě, podpora mimočítankové četby – prezentace přečtených knih v hodinách čtení, návštěva knihovny (téma Kamarádství)
- vlastní hodnocení reality – tolerance vůči názoru druhých, vůči vrstevníkům, respektování pokynů jiných
- zaujímání postoje k svému výkonu s důrazem na formování reálného pozitivního vztahu k sobě
- vztahy mezi lidmi – kamarádství, vzájemná pomoc, podpora x nenávist, násilí, šikana

Mluvnice, sloh

- jazyk – prostředek dorozumění, navázání kontaktu
- obsah textů – rozvoj národní hrdosti a uvědomění si historického významu českého národa a českého prostředí

Prvouka

- RODINA: chování mezi členy rodiny; pomoc; podpora; režim dne; správné návyky
- PŘÍRODA: vztah k ní; neubližování živé přírodě
- ZDRAVÍ: životospráva; zdravé potraviny – ovoce, zelenina; pitný režim – 2l tekutin denně
- ČLOVĚK A SPOLEČNOST: společenství lidí; pravidla chování; řád školy

- volný čas, režim dne – přehled pohybových aktivit přispívajících ke zdravému způsobu života
- domov a rodina – vztahy rodičů a dětí
- péče o zdraví – zdravý způsob života, vlivy prostředí ohrožující zdraví, osobní hygiena
- prevence a odstraňování škodlivých návyků – účinnost, centra odborné pomoci, Linka důvěry
- zdravá výživa, zdravý životní styl – propagace zdravé výživy Prevence škodlivých návyků – způsoby odmítnutí
- osobní bezpečí – šikana, krizové situace
- prevence zneužívání návykových látek
- prevence škodlivých jevů – gamblerství, záškoláctví, útěky z domova, kriminalita mládeže, rasismus

Matematika
- slovní úlohy využívající danou tematiku
- finanční gramotnost

AJ
- Family, family tree – chování k ostatním členům rodiny, rodinné tradice
- Body – péče a starost o lidské tělo, základní hygienické návyky
- Food and drinks – zdravý životní styl, preference zdravých potravin, jídlo u nás a v cizině – rozdíly
- Pets – péče o domácí mazlíčky
- My favourite things – dětský pokoj, oblíbené hračky, smysluplné trávení volného času
- Holidays and festivals – lidové zvyky a obyčeje v rodinách, mezilidské vztahy, zvyky a obyčeje u nás a v cizině

HV, VV
- estetické zážitky; osobnosti kultury – kladné příklady; poznávání odlišných kultur
- folk: rozvíjení žádoucích postojů k lidem, jiným národnostem
- divadelní představení, vánoční a velikonoční dílničky

PČ
- vlivy prostředí ohrožující zdraví
- pracovní návyky, pořádek na pracovišti i v životě

TV
- důraz na mimoškolní pohybovou aktivitu – sportovní kroužky a jiné zájmové činnosti
- zdravý životní styl

4. ROČNÍK

Hlavní téma:

Prevence násilí. Dopravní výchova, bezpečně na silnici.

1. Dopravní výchova.
2. Vytvářet vlastní nabídku nebo zprostředkovat dětem nabídky na využívání volného času, podporovat zdravý životní styl, pohybovou výchovu.
3. Škola v přírodě, sportovní projekt, výlety, exkurze.
4. Zaměřit se na nebezpečí vzájemného zastrašování, vysmívání, vyhrožování a dalších forem slovní agrese – pokud možno vysvětlovat namísto trestů.
5. Vést děti ke vzájemné toleranci. Pravidla třídy – jak se k sobě chovat.
6. Seznámit děti se sítí služeb, poraden, kam je možné se obrátit v případě problému. Krizová centra a linky. Žáci by měli vědět, že i ve škole mohou řešit problémy s třídním učitelem, výchovným poradcem či metodikem prevence.
7. Seznámení se s první pomocí v krizových situacích.

Preventivní témata v jednotlivých předmětech

ČJ

- jiné kultury – tolerance k jiné řeči, národu
- lidé se zdravotním postižením – podpora, pomoc, začlenění mezi ostatní
- etnické menšiny v ČR – specifická kultura
- vztah k literatuře jako životní hodnotě
- vlastní hodnocení reality – tolerance názoru druhých, vůči vrstevníkům, kamarádství, první pomoc, podpora x nenávist, násilí, šikana
- mluvnice, sloh – jazyk – prostředek dorozumívání, rozvoj národní hrdosti

Přírodověda, Vlastivěda

začleněna témata

- vztah k přírodě, neničení a neubližování přírodě, ochrana nerostných zdrojů, zdravý životní styl
- ochrana kulturního dědictví, vztah k národním dějinám
- volný čas – režim dne
- domov a rodina – vztahy rodičů a dětí
- péče o zdraví – zdravá výživa, prevence a odstraňování škodlivých návyků – centra odborné - prevence patologických jevů – gamblerství, záškoláctví, kriminalita mládeže
- rasismus

Matematika

- slovní úlohy
- finanční gramotnost

AJ

- My timetable – poznávání výuky v anglicky mluvících zemích
- Daily roultine – srovnání denních návyků dětí
- Sports – activities – smysluplné trávení volného času
- Health – doctors and dentist – zdravý životní styl
- Free time activities – smysluplné trávení volného času (kroužky x toulání venku)
- Your future – hledání vhodného zaměstnání dle schopností žáka

Informační a komunikační technologie

- obsluha PC jako prostředku komunikace
- internet – možnosti navazování kontaktů (e-mail, sociální sítě) a získávání informací x nebezpečí zneužívání zdánlivé anonymity, kyberšikana
- osobní počítač jako prostředek komunikace – využívání pro práci i odpočinek
- internet: zneužití internetu k šíření mylných informací, pronásledování, kyberšikana, návody k výrobě výbušnin, pozitivní stránka – získávání podkladů a informací, získání kamarádů, nabídka a poptávka
- Dopravní výchova na internetu – „Bezpečné cesty"

Výchovy (HV, VV, PČ, TV)

- důraz na mimoškolní pohybovou aktivitu – oddíly, kroužky
- motivace ke zdravému životnímu stylu
- seznamování žáků s riziky spojenými s užíváním návykových látek
- osobnosti kultury – zpěv – rozvíjení žádoucích postojů k lidem jiné národnosti či etnické příslušnosti

5. ROČNÍK

Hlavní téma:

Tolerance, rovnost všech lidí – prevence šikany, rasové diskriminace.

Nebezpečí plynoucí s užíváním internetu (kyberšikana).

1. Vést děti ke vzájemné toleranci, poučit je o rovnosti všech lidí i ras.
2. Pokračovat ve spolupráci s Městskou policií Neratovice v oblasti prevence dětské kriminality.
3. Zásady zdravého životního stylu, předcházení poruchám příjmu potravy či sebepoškozování.
4. Posilování zdravých vztahů v kolektivu.
5. Škola v přírodě, sportovní projekt, výlety, exkurze.
6. Závislosti a nebezpečí s nimi spojené.
7. Vhodné trávení volného času – vyprávění, zážitky

Preventivní témata v jednotlivých předmětech

ČJ – čtení

- příběhy ze života dětí – kladné i záporné příklady chování k sobě i druhým
- ukázky z dějin (pověsti, …) – vztah k historii, návaznost a pokračování, tradice a vývoj kultur
- náměty z přírody – vztah k přírodě, neničit ji, ochraňovat stromy, rostliny, vztah ke zvířatům (domácí mazlíčci, ...), pozitivní a negativní využívání přírodních zdrojů
- příběhy s hrdiny jiných národů, národností, etnik (Indiáni, Asiaté, černoši, běloši, Romové, …)
- jiná kultura a podmínky – pohled na životní hodnoty, vztahy mezi lidmi

Mluvnice, sloh

- jazyk – prostředek dorozumívání mezi lidmi – ochota a schopnost domluvit se, porozumět si, rozebrat problémy. Znát a dodržovat pravidla v jazyce stejně jako v chování.

Přírodověda

- budování kladného vztahu k přírodě – pozitivní a negativní využívání přírodních zdrojů
- ochrana přírody – vodní zdroje, atmosféra,
- ochrana životního prostředí – odpady z továren, komunální odpad – třídění
- poznávání přírody, ohleduplnost k ní
- potravinové řetězce (vzájemné vztahy), přírodní zdroje – ropa, zemní plyn, užitkové plodiny, stromy
- Země – planeta nejen pro lidi, součást vývoje vesmíru
- člověk – zdravá životospráva, tělo reaguje na podněty (alkohol, tabák, drogy) x zdravá výživa, aktivní pohyb
- trávení volného času – režim dne, volnočasové aktivity x toulání se, brouzdání na internetu, život v partě s negativní náplní činnosti
- zdravá výživa x alkohol, drogy, tabákové výrobky
- pozitivní naladění vůči druhým x šikana, násilí, pronásledování.
- prevence – umět odmítnout, neposlechnout výzvu vybízející k záporným projevům,
- osobní bezpečí
- rodina – x útěky, záškoláctví, násilí
- Linka důvěry, Linka bezpečí, odborná centra pro pomoc

Vlastivěda

- dějiny lidstva jako součást dějin naší planety – způsoby a možnosti přežití
- vývoj lidského rodu, kultury – návaznost na pozitivní zkušenosti (pomoc, ochrana) x násilí, války, ničení
- kladné příklady ze života našich i světových osobností

Matematika

- slovní úlohy – konkrétní situace ze života
- finanční gramotnost – nevydávání financí na alkohol, drogy, tabákové výrobky

Informační a komunikační technologie

- obsluha PC jako prostředku komunikace

- internet – možnosti navazování kontaktů (e-mail, sociální sítě) a získávání informací x nebezpečí zneužívání zdánlivé anonymity, kyberšikana
- osobní počítač jako prostředek komunikace – využívání pro práci i odpočinek
- internet: zneužití internetu k šíření mylných informací, propagaci rasismu, šíření zdravotně závadných a nebezpečných látek, pronásledování, kyberšikana, návody k výrobě výbušnin, pěstování rostlin a jejich zpracování – marihuana (THC, HHC),… pozitivní stránka – získávání podkladů a informací, získání kamarádů, nabídka a poptávka

Výchovy (HV, VV, PČ, TV)

- písně jiných národů, interpreti, skupiny – sbližování lidí prostřednictvím hudby
- výtvarná díla – estetické prostředí
- sport – různé sporty a volný čas
- pozitivní využití volného času: koncerty, výstavy, sportovní oddíly, manuální tvořivost – dílničky, kroužky x party, násilnické skupiny, gangy

Třídnické hodiny

- umět posoudit, rozhodnout se, co je správné a co není, nenechat se ovlivnit okolím ke špatnému rozhodnutí
- vědět, na koho se obrátit v případě potíží či nebezpečí
- nebát se požádat o pomoc a vyhledat ji
- umět nabídnout pomoc druhým.
- přijímat zodpovědnost

V průřezu všech předmětů – péče věnovaná dětem s vývojovými poruchami učení, jejichž nezvládnutí může být podkladem pro poruchy chování.
Udělat si čas na popovídání s dětmi, jak tráví volný čas, co je baví či trápí. Školy v přírodě. Nadále budeme využívat nabídek vhodných preventivních programů.

Preventivní volnočasové aktivity pro žáky

Zájmové útvary organizované školou:

- Reedukace
- Doučování žáků ohrožených školním neúspěchem
- Výtvarníček
- Keramický kroužek

Kroužky školní družiny

- Sportovní hry
- Badatel
- Deskové hry

- **Zájmové útvary organizované školkou:**
- Výtvarníček
- Tanečky

Jednorázové akce ZŠ

- Školní a tematické výlety
- Městská knihovna Neratovice
- Projektové dny (Olympijský víceboj, Halloween, Vánoční dílny, Den Země, Uklid'me Česko, Dětský den, Sportovní den, Olympijský běh)
- Sportovní soutěže
- Mikulášská nadílka
- Zpívání koled při rozsvícení vánočního stromu
- Divadelní a filmová představení
- Besedy, exkurze, workshopy
- Basedy s policií
- Preventivní programy dle aktuální nabídky
- Dopravní výchova
- První pomoc

Jednorázové akce MŠ

- Divadelní a filmová představení
- Hudební pohádky
- Basedy s policií
- Zpívání koled při rozsvícení vánočního stromu
- Výlety
- Exkurze
- Projektové dny (, Halloween, Vánoční dílny, Karneval, Canisterapie, Dětský den, Sportovní den)
- Malý zdravotník
- Mikulášská nadílka
- Ježíšek v MŠ

Speciální akce

- Život dětem
- Fond Sidus

Vzdělávání pedagogů v oblasti prevence

DVPP – tradičně mají všichni možnost vybrat si kurz z aktuální nabídky DVPP (dotováno školou) – přehled využití ve výroční zprávě.

Legislativní parametry

OBLAST ŠKOLSTVÍ

Školský zákon – úplné znění zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání

Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů č. 563/2004

Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních (č. 109/2002 Sb.)

Sbírka zákonů České republiky

Vyhláška ze dne 28. ledna 2016, č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Národní strategie protidrogové politiky na období 2019-2027

Národní strategie primární prevence a rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027

Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních č.72/2005 Sb. dle Školského zákona č. 561/2004 Sb.

Vyhláška o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků č. 317/2005 Sb.

Nařízení vlády o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně-pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků (75/2005 Sb.)

Metodický pokyn MŠMT k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, č.j.:20 006/2007-51

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.:14423/99-22

Metodický pokyn ministra k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č.j.: 28 275/2000-22

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č. j.: 10194/2002-14

Metodický pokyn Ministerstva práce a sociálních věcí č. 3/2003 k problematice záškoláctví.

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT č.j.: 37 014/2005-25

Metodický pokyn KÚ Středočeského kraje: Spolupráce základních škol a orgánů sociálně-právní ochrany dětí Středočeského kraje, 1/2019

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních MŠMT č. j. 21291/2010-28

OBLAST OBČANSKÉHO PRÁVA A RODINNĚ-PRÁVNÍCH VZTAHŮ:

Občanský zákoník (č. 89/2012 Sb.)
Zákoník práce (č. 262/2006 Sb.
Zákon o sociálně právní ochraně dětí (č. 359/1999 Sb.)
GDPR a zákon o zpracování osobních údajů (č. 110/2019 Sb.)

OBLAST TRESTNÍ:

Trestní zákoník (č. 40/2009 Sb.)
Zákon o soudnictví ve věcech mládeže (č. 218/2003 Sb.)

OBLAST OCHRANY ZDRAVÍ:

Zákon o ochraně veřejného zdraví (č. 258/2000 Sb.)
Zákon o návykových látkách (č. 167/1998 Sb.)
Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (č. 65/2017 Sb.)

Krizové plány školy pro jednotlivé typy rizikového chování
(převzato ze zdroje: Co dělat, když – intervence pedagoga. Rámcový koncept MŠMT)

Program proti šikaně ZŠ a MŠ Úžice

Šikana je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických či psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků. Zahrnuje útoky fyzické i slovní, nově útoky prostřednictvím elektronické komunikace.

Prevence

1. Třídní učitel provádí prevenci ve třídě systematicky v rámci třídnických hodin, vyučovacích předmětů, v rámci neformálních rozhovorů s žáky, při exkurzích a školách v přírodě. Podpora pozitivních kamarádských vztahů, zapojení všech členů.
2. Pedagogičtí pracovníci tvoří tým, předávají si informace. Jednotný postup. Společné vzdělávání.
3. Užší realizační tým – ředitel školy, výchovný poradce, metodik prevence, speciální pedagog, třídní učitel.
4. Vytipování nebezpečných míst, zajištění dozorů. Šatny, wc, vnější prostory školy, schodiště.
5. Vytvoření prostředí důvěry, aby se děti nebály přijít s informací. Vysvětlení, co je žalování a co není. Co je škádlení a co posmívání. Cílem pedagogů je vytvořit si s žáky takový vztah, aby se nebáli obrátit se na ně s žádostí o pomoc.
6. Spolupráce s rodiči, informovat o šikaně.
7. Mapování situace, diagnostika tříd.
8. Zpětná vazba, evaluace.

Krizový plán – podezření či zjištění šikany

Počáteční šikana – třídní učitel požádá o spolupráci metodika prevence a společně provedou šetření:

1. rozhovor s těmi, kteří na šikanu upozornili a s oběťmi
2. nalezení vhodných svědků
3. rozhovory se svědky, zajištění ochrany obětí
4. rozhovor s agresory, vyvození důsledků jejich jednání
5. spolupráce s rodiči, vzájemná informovanost

Pokročilá šikana

1. záchrana oběti, předání informace metodikovi prevence nebo vedení školy
2. domluva pedag. pracovníků – užšího realizačního týmu – na spolupráci a postupu šetření
3. zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
4. pomoc a podpora oběti
5. vlastní šetření, spolupráce s rodiči, příp. nahlášení policii, spolupráce s dalšími orgány a institucemi (pedag.-psych. poradna, středisko vých. péče, OSPOD).
6. Vyvození důsledků pro agresory – výchovná opatření, snížení známky z chování
7. náprava situace ve skupině, práce s celým kolektivem na znovuvytvoření dobrého klima ve třídě

Krizová intervence v podmínkách školy

K základním typům rizikového chování patří závislostní chování, záškoláctví, šikana a extrémní projevy agrese, rasismus a xenofobie, negativní působení sekt, sexuální rizikové chování, okruh poruch a problémů spojených se syndromem týraného a zanedbávaného dítěte, netolismus, vandalismus, poruchy příjmu potravy. Níže je popsáno, jak se v určitých situacích v našich podmínkách školy zachovat.

Tabákové výrobky

Jak řešit konzumaci tabákových výrobků ve škole?
V případě přistižení žáka při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo na školních akcích je zaměstnanec školy povinen:

1. zabránit žákovi v další konzumaci a výrobek mu odebrat
2. vždy informovat ŘŠ a třídního učitele
3. zjistit odkud má žák tabákový výrobek
4. sepsat stručný zápis o události
5. zápis předat ŠMP

TU informuje zákonného zástupce dítěte (výchovná komise). V závažných případech např. při opakovaném jednání ŘŠ vyrozumí OSPOD, v případě zjištění prodávání tabákových výrobků nezletilým – Policii ČR.

Alkohol

Jak řešit konzumaci alkoholu ve škole?
V případě přistižení žáka při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo na školních akcích je zaměstnanec školy povinen:

1. zabránit žákovi v další konzumaci a výrobek mu odebrat
2. pokud je žák ohrožen na zdraví nebo na životě – přivolat LSPP a oznámit tuto skutečnost ŘŠ a zákonnému zástupci
3. pokud nehrozí akutní nebezpečí – oznámit ŘŠ a TU, sepsat stručný zápis o události
4. předat ŠMP

V případě, že je žák schopen výuky, TU ohlásí zákonnému zástupci (výchovná komise). V případě, že žák není schopen pokračovat ve výuce, TU ohlásí tuto skutečnost zákonnému zástupci ihned a vyzve jej k vyzvednutí žáka. V případě nedostupnosti zákonného zástupce oznámí ŘŠ orgánu soc. právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů.
Pokud se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte.

Jak řešit nález alkoholu ve škole?
V případě nálezu alkoholu v prostorách školy je zaměstnanec povinen:

1. nepodrobovat tekutinu žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury
2. uvědomit ŘŠ a uložit u něj nalezenou tekutinu

3. sepsat stručný zápis o události a předat ŠMP

V případě zadržení alkoholu u některého žáka je zaměstnanec povinen:

1. nepodrobovat tekutinu žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury
2. uvědomit ŘŠ a uložit u něj nalezenou tekutinu pro případ důkazu, v případě potřeby předat přivolanému lékaři (intoxikace)
3. sepsat stručný zápis o události – u zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ŘŠ
4. zápis předat ŠMP, který jej uloží do své agendy

TU vyrozumí zákonného zástupce (výchovná komise), v případě opakovaného nálezu ŘŠ vyrozumí OSPOD (upozornění na možné zanedbání mravní výchovy dítěte).

Návykové látky (psychotropní látky, drogy)

Jak řešit konzumaci NL ve škole?

V případě přistižení žáka při konzumaci NL v prostorách školy nebo na školních akcích je zaměstnanec školy povinen:

1. zabránit žákovi v další konzumaci a látku mu odebrat
2. sepsat stručný zápis o události a předat ŠMP
3. podle závažnosti stavu žáka posoudit, zda mu nehrozí nebezpečí
4. pokud je žák ohrožen na zdraví, přivolat LSPP a zajistit nezbytnou pomoc
5. pokud nehrozí akutní nebezpečí – oznámit ŘŠ a TU, sepsat stručný zápis o události
6. předat ŠMP

V případě, že je žák schopen výuky, TU ohlásí zákonnému zástupci (výchovná komise). V případě, že žák není schopen pokračovat ve výuce, TU ohlásí tuto skutečnost zákonnému zástupci ihned a vyzve jej k vyzvednutí žáka. V případě nedostupnosti zákonného zástupce oznámí ŘŠ orgánu soc. právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů. V obou případech ŘŠ splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně - právní ochrany dítěte.
Obdobný postup bude i v případě, kdy nelze prokázat, že k intoxikaci žáka došlo ve škole.
Rozlišit užívání NL – porušení ŠŘ, distribuce NL – trestný čin.
ŠMP poskytne v případě zájmu zákonných zástupců nebo žáka informaci o možnostech odborné pomoci.

Jak řešit distribuci NL ve škole?

V případě důvodného podezření distribuce NL v prostorách školy nebo na školních akcích je zaměstnanec školy povinen:

1. oznámit tuto skutečnost vedení školy, které vyrozumí místně příslušné oddělení Policie ČR (podezření ze spáchání trestného činu) a OSPOD
2. oznámit TU, který s touto skutečností seznámí zákonné zástupce žáka
3. pokud je zajištěna látka, postupovat dle pokynu uvedeného níže

Jak řešit nález NL ve škole?

a. V případě, kdy pracovníci školy **naleznou v prostorách školy** látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. nepodrobují látku testu ke zjištění chemické struktury
2. nálezu ihned informují spolu s písemným záznamem vedení školy, které vyrozumí Policii ČR

3. v případě časové překážky na straně policie za přítomnosti dalšího pracovníka školy s použitím rukavic vloží látku do obálky, napíší datum, čas a místo nálezu, obálku přelepí, přelep označí razítkem školy a svým podpisem, uschová u ŘŠ a následně předá Policii ČR

b. V případě, kdy pracovníci školy **zadrží u některého žáka látku**, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. nepodrobují látku testu ke zjištění chemické struktury
2. o nálezu ihned informují vedení školy – spolu s písemným záznamem (datum, místo a čas nálezu, jméno žáka a podpis – v případě odmítnutí podpisu tuto skutečnost uvést) a vyjádřením žáka, které vyrozumí Policii ČR (ta informuje zák. zástupce žáka), zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ŘŠ.
3. v případě nálezu látky u žáka, který se jí intoxikoval, zajistit dle postupu výše uvedeného a v případě potřeby předat lékaři LSPP

c. V případě, kdy pracovníci školy **mají důvodné podezření**, že některý z žáků má u sebe NL, postupují takto:

1. vyrozumí Policii ČR a zákonného zástupce žáka
2. neprovádí osobní prohlídku u žáka, čekají na příjezd Policie ČR
3. izolují žáka od ostatních a mají ho pod dohledem. Dohled zajistí zaměstnanec školy, kterého určí vedení školy

Vandalismus

Jak postupovat při vzniku škody způsobné vandalismem?

V případě zjištění škody na školním majetku:

1. zaměstnanec sepíše záznam a uvědomí vedení školy o výskytu vandalismu
2. v případě, že je viník znám, sepíše záznam způsobené škody (kdo – kdy – kde – jak – proč – čím), uvědomí TU, který vyrozumí zákonného zástupce žáka (výchovná komise) a vedení školy (požadování náhrady škody)
3. v případě, že nedojde k dohodě se zákonnými zástupci o náhradě škody, vedení školy vyrozumí Policii ČR (podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy), vedení školy vyrozumí Policii ČR i v případě, že o to žádá zákonný zástupce poškozeného
4. v případě, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, ŘŠ oznámí OSPOD

Krádeže

Jak postupovat při nahlášení krádeže žákem?

1. zaměstnanec sepíše záznam o události a jejím šetření a oznámí ŘŠ a TU
2. TU oznámí zák. zástupci postiženého i zloděje
3. ŘŠ hlásí Policii ČR v případě, kdy nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není schopna vlastními silami domoci se nápravy
4. v případě, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, ŘŠ situaci oznámí OSPOD

Záškoláctví

Jak řešit záškoláctví a neomluvené hodiny?

1. pokud je doklad potvrzující absenci žáka nevěrohodný, ŘŠ může požádat rodiče o vysvětlení nebo požádat o spolupráci příslušný správní orgán
2. neomluvené hodiny do součtu 10 VH řeší se zákonným zástupcem TU formou pohovoru (pozvání doporučeným dopisem), projedná důvod nepřítomnosti, způsob omlouvání, upozorní na povinnost stanovenou zákonem, provede zápis ve dvou provedeních (uvede způsob nápravy), které zákonný zástupce podepíše a jedno z nich obdrží.
3. více než 10 neomluvených VH – ŘŠ svolá školní výchovnou komisi, které se účastní zákonný zástupce, ŘŠ, TU, výchovný poradce, zástupce OSPOD, ŠMP, zástupce rady školy (dle možností a dohody), provede se zápis, každý účastník se podepíše a obdrží jedno vyhotovení
4. více než 25 neomluvených hodin – ŘŠ uvědomí OSPOD
5. při následném opakování v průběhu školního roku – ŘŠ oznámí Policii ČR (hlášení o zanedbání školní docházky)

Syndrom týraného dítěte – CAN

Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (CAN – Child Abuse and Neglect). Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná.

Jak postupovat při zjištění či podezření na týrání dítěte?

1. oznámení pedagogického pracovníka o zjištění či podezření na tento jev třídnímu učiteli, který kontaktuje vedení školy
2. TU vede rozhovor s dítětem, respektujeme přání dítěte neoznámit skutečnost rodičům
3. ŘŠ kontaktuje odborníky a situaci konzultuje s dětským lékařem, OSPOD, Policií ČR a postupuje dle jejich pokynů
4. Zákon č. 359/1999Sb., o sociálně – právní ochraně dětí chrání učitele při jeho postupu na ochranu práv dítěte, je vyzván, aby v případě podezření na týrání žáka kontaktoval odborníky. Tento zákon také určuje povinnost institucím nahlásit případ ohrožení zdraví nebo života dítěte, a to i tehdy, když se objeví jen podezření na trestný čin.

Rasismus

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaných podle biologického rasového či národnostního původu tyto příslušníky těchto skupiny hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu") je i poškozuje (*Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních).*

Jak postupovat při zjištění či podezření na projevy rasismu?

1. zjistit hloubku rasistických postojů jednotlivce a rozšíření těchto postojů v kolektivu
2. vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit příčinu
3. okamžitě a razantně vystoupit proti intoleranci mezi žáky
4. v případě závažných projevů (opakovaných rasistických verbálních výpadů se závažnými dopady na psychiku žáka a na takto motivované vážnější formy násilí) informovat Policii ČR

Šikana a kyberšikana

Šikana

Šikana je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických či psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině. Zahrnuje útoky fyzické i slovní, nově také prostřednictvím elektronické komunikace, tzv. kyberšikana.
Pojem **kyberšikana** představuje úmyslné urážky, vyhrožování, zesměšňování nebo obtěžování druhých prostřednictvím moderních komunikačních prostředků většinou v delším časovém období. Odehrává se na Internetu nebo prostřednictvím mobilního telefonu. Pachatel často jedná anonymně, takže oběť netuší, od koho útoky pochází.
Podle Michala Koláře známe 5 stupňů šikany:

První stupeň šikany – Jedná se o etapu vzniku počátků šikany. Stačí, aby se ve třídě objevily méně oblíbené děti, „obětní beránci", „černé ovce", outsideři. Stačí, aby učitel častěji vytýkal žáku některé jeho slabiny, neschopnost, snižoval jeho autoritu, dotýkal se slovně nevhodně jeho osoby. Takové děti se okamžitě dostanou na chvost skupiny a začnou zakoušet první, sice mírné, převážně psychické formy násilí. Jsou to různé legrácky, intriky, pomluvy. Ostatní se s ním nebaví, odstrkují jej, povyšují se nad ním, baví se na jeho účet. Takové dítě začíná přijímat roli utlačovaného, odstrkovaného, nedokáže se účinně bránit. Tento první stupeň je velice těžko pozorovatelný. Učitel by měl mít pro tyto projevy vytříbený cit a měl by umět rozlišit skutečný vtip od zlého úmyslu. Rodiče se většinou o těchto projevech nedozví, mohou však vypozorovat, že se mění chování dítěte.

Druhý stupeň šikany – Je charakteristický tím, že psychický nátlak přerůstá ve fyzickou agresi, přitvrzuje se manipulace s obětí. Agresor v této etapě vstřebává zážitek, jak chutná moc, jaké uspokojení mu přináší to, když bije, týrá, ponižuje. Nereaguje-li v tomto stádiu pozitivní jádro skupiny, třídy, neexistují-li kamarádské vztahy, záporný vztah k násilí, pozitivní morální vlastnosti, pak dochází k prolomení posledních morálních zábran a šikana se rozjíždí ve větším rozsahu.

Třetí stupeň šikany – Je prakticky rozhodující. Existuje stále možnost vzniku silné pozitivní skupiny, která by oslabila vliv tvořícího se „úderného jádra". Pokud tato silná pozitivní skupina nezasáhne, pak tažení tyranů přechází do dalších fází. K agresorům se přidají další jednotlivci. Cílem tohoto „úderného jádra" budou stále ti nejslabší, ti nejníže postavení.

Čtvrtý stupeň šikany – Šikana se rozjíždí v plném rozsahu. Působení agresorů je tak silné, že jejich normy přejímá celá skupina. Klást odpor v této fázi se již nedá. I mírní a ukáznění žáci se začínají chovat krutě, aktivně se zúčastňují týrání spolužáka. I oni prožívají pocit uspokojení z ponížení, bolesti a útrap toho druhého, slabšího. Dělají to proto, aby oni sami se nestali tím týraným. Vliv pedagogů na chování takové skupiny – třídy je minimální, případně zprostředkovaný přes „vůdce", „kinga".

Pátý stupeň šikany – Zpravidla se na základní škole nestačí vytvořit, je to spíše záležitost věznic, výchovných ústavů, případně středních škol. Jeho charakteristickým znakem je to, že agresoři jsou chápáni a uznáváni jako „vůdci", „kingové", „nadlidi", „otrokáři", „velkoknížata", „ministři" apod. Oběti jsou vnímány jako „podlidi", „poddaní", „nevolníci", „otroci". Vůdce tyranů zaujímá vedoucí místo, rozhoduje o všem, co se ve skupině děje. Nejhorší je – jestliže je tímto vůdcem žák s výborným

prospěchem, ochotně pomáhající pedagogovi, žák mající podporu třídního učitele, protože „on přece všechno spolehlivě zařídí". Oběť v tomto stadiu utíká do nemoci, má mnoho absencí, často i neomluvených, vyhýbá se škole a v nejhorším případě končí psychickým zhroucením nebo pokusem o sebevraždu.

Prevence:

1. Zvýšený a kvalitní dohled o přestávkách, vytipování rizikových míst.
2. Mapování situace, diagnostika tříd – zodpovídají třídní učitelé
3. Systematická prevence v rámci vyučovacích předmětů, v rámci neformálních rozhovorů, při adaptačních pobytech, výletech a školách v přírodě. Podpora pozitivních kamarádských vztahů.
4. Vytvoření prostředí důvěry. (Vysvětlení, co je a není žalování, možnost obrátit se s žádostí o pomoc prostřednictvím schránky důvěry.)
5. Spolupráce s rodiči.
6. Seznámení žáků, rodičů i pracovníků školy se školním řádem
7. Spolupráce pedagogických i nepedagogických pracovníků se školním metodikem prevence.
8. Spolupráce se specializovanými zařízeními (PPP, SVP, …)

Jak postupovat při řešení šikany?

1. **odhad závažnosti** – TU, ŠMP nebo jiný pedagogický pracovník vede rozhovor s informátory a oběťmi, o situaci vyrozumí ředitele školy a konzultuje další postup, chybou je přímá konfrontace oběti a agresora a vyšetřování oběti přímo ve třídě!
2. **rozhovor s informátory a obětí** – po rozhovoru s informátory následuje rozhovor s obětí (o rozhovoru by neměli vědět ostatní žáci – ochrana před možnou pomstou agresorů)
3. **nalezení vhodných svědků** – vytipovat žáky, kteří s obětí sympatizují, nepřijímají normy šikanování
4. individuální, popřípadě konfrontační rozhovor se svědky – rozhovor zorganizovat tak, aby o tom nevěděli ostatní žáci, chybou je společné vyšetřování svědků a agresorů
5. rozhovory probíhají v pořadí: **informátor – oběť – svědci – agresoři** a je třeba zjistit: kdo je oběť, kolik je obětí, kdo je agresor, kolik je agresorů, kdo je iniciátor, kdo je aktivní účastník šikanování a kdo je obětí i agresorem, co, kdy, kde a jak dělali agresoři obětem, jak dlouho a jak často šikana trvá.
6. **ochrana oběti** (umístění žáka do chráněného prostředí, zvýšená pozornost při příchodu a odchodu ze školy, o přestávkách, v nutném případě nechat dítě doma)
7. **rozhovor s agresory, popřípadě konfrontace mezi nimi** – poslední krok ve vyšetřování, vytipovat nejslabší článek agresorů a přivést je k přiznání či vzájemnému obviňování, cílem je zastavit agresory a ochránit oběti i je samé před následky jejich činů

Ze všech rozhovorů je pořízen zápis opatřen podpisy všech účastníků.

Svolání výchovné komise – vedení školy, výchovný poradce, TU, ŠMP – na základě shromážděných informací posoudí, zda se jedná o počáteční šikanu nebo šikanu v pokročilém stadiu, dle závažnosti přizve ŘŠ metodika PPP a požádá o odbornou pomoc, navrhnou další postup vůči obětem, agresorům i třídě, potrestání agresorů je individuální, o sankci rozhodne ŘŠ

Výchovná komise – setkání ŘŠ, výchovného poradce, TU, ŠMP, žáka – agresora a jeho rodičů, vyjádření pedagogů, žáka a rodičů, vyvození výchovného opatření – rozhodnutí ŘŠ

Individuální rozhovor s rodiči oběti – rodiče je potřeba informovat o zjištěních a závěrech školy a domluvit se na dalších opatřeních

Práce s celou třídou – rozhovor s žáky (vynechání citlivých detailů), vysvětlení nebezpečí a důsledků šikany, oznámení potrestání viníků, pokračovat ve sledování třídy, spolupráce s odbornými institucemi.

Jak postupovat při řešení brutální šikany?

1. **Zvládnout šok a postarat se o oběť** – poskytnout oběti nejnutnější pomoc a ochranu, zastavení skupinového násilí
2. **Přivolat pomoc** – zalarmovat pedagogy, kteří jsou v sousedních třídách, informovat o situaci vedení školy, nenechávat třídu bez dozoru, **zabránit domluvě žáků na křivé skupinové výpovědi**
3. **Poskytnout oběti pomoc a bezpečí** – v případě zranění přivolá přítomný zaměstnanec školy LSPP a oznámí skutečnost zákonnému zástupci žáka
4. **Přivolat policii** – paralelně kontaktovat specialistu na problematiku šikany a informovat rodiče
5. **Vyšetřování** – viz výše – Jak postupovat při řešení šikany?
6. **Léčba** – metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

Škola má k dispozici tato nápravná opatření:
výchovná opatření, snížená známka z chování, ředitel doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu, ředitel školy podá návrh orgánu sociálně-právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu, při naplnění skutkové podstaty přestupku či trestného činu oznámí skutečnost Policii ČR

Škola spolupracuje s pedagogicko – psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, zprostředkuje oběti i agresorovi odbornou pomoc. Pro nápravu situace ve skupině zajistí odbornou práci s třídním kolektivem.

Kyberšikana

představuje úmyslné urážky, vyhrožování, zesměšňování nebo obtěžování druhých prostřednictvím moderních komunikačních prostředků většinou v delším časovém období. Kyberšikana se odehrává na internetu nebo prostřednictvím mobilních telefonů. Pachatel často jedná anonymně.

Prevence:

1. Vzdělávání pedagogických pracovníků školy, žáků (prostřednictvím přednášek) na téma kyberšikana
2. Vymezení jasných pravidel používání internetu (v rámci výuky informatiky)

Jak postupovat při řešení kyberšikany?

1. Vyšetření incidentu – spolupráce TU a ŠMP s ICT koordinátorem a vedením školy
2. TU vyzve oběť k uchování důkazů
3. Snaha o odhalení agresora, postup obdobný jako při vyšetřování šikany
4. ŠMP zajistí podporu a pomoc externího pracovníka (v případě nutnosti i pomoc Policie)

5. V případě, kdy kyberšikana nespadá do kompetence školy, poučí TU rodiče o možnosti řešení, nahlášení Policii ČR.
6. Seznam kontaktů na spolupracující organizace – nástěnka ve ŠPP.

Krizový plán při agresivitě žáka

Jednou z hlavních povinností škol je zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a zaměstnanců školy. Žáci jsou povinni dodržovat školní řád a předpisy a pokyny školy k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni, plnit pokyny zaměstnanců škol vydané v souladu s právními předpisy a školním řádem a vnitřními řády učeben.
K zajištění bezpečnosti škola přijímá na základě vyhledávání, posuzování a zhodnocování rizik spojených s činnostmi a prostředím opatření k prevenci rizik. Při stanovení konkrétních opatření bere v úvahu zejména možné ohrožení žáků při vzdělávání v jednotlivých předmětech, při přesunech žáků v rámci školního vzdělávání a při účasti na školních akcích.

Jak postupovat při agresivitě žáka?

1. Zaměstnanec školy se snaží o uklidnění situace a neprodleně koná všechny kroky k ochraně zdraví a zajištění bezpečnosti své a pro ostatní zaměstnance a žáky. Žák neprodleně informuje nejbližšího pracovníka školy. Pracovník školy neprodleně informuje ředitelku školy Mgr. Martinu Černou, školního metodika prevence Mgr. Lucii Bavorovou nebo výchovného poradce Mgr. Věru Špačkovou.

2. Pověřená osoba dle povahy situace neprodleně informuje LSPP, Policii ČR, zákonného zástupce žáka. Agresivní žák je dle možností izolován s pověřeným dohledem.

3. Ve spolupráci s třídním učitelem, metodikem prevence a výchovným poradcem je situace se svědky popsána pro další šetření.

4. Neprodleně se hlásí jakákoliv zranění či škody vzniklé agresivním chováním žáka. Pověřený pracovník neprodleně informuje zákonné zástupce dotčených žáků, popř. OSPOD.

5. Následuje další šetření situace, jednání se zákonnými zástupci žáků, výchovné komise a výchovná opatření udělená v souladu se školním řádem.

Prezentace MPP

Metodik prevence informuje kolegy:
Na pedagogických radách
Na operativních schůzkách v případě potřeby
E-mailem

Spolupráce s odborníky – důležité kontakty

Linka bezpečí (bezplatná) **800 155 555**

PPP Mělník – **315 623 045, 774 270 302**

OSPOD Kralupy nad Vltavou - **315 739 925 (PhDr. Eva Ivanová, MBA)**

MP Kralupy nad Vltavou - **315 726 435, 777 798 208**

MP Odolena Voda – **734 154 451**

OOP ČR **974876850, 602263710**

Středisko výchovné péče Praha 9, Klíčov **283883332**

Webové stránky

www.linkabezpeci.cz

http://www.csspraha.cz/24830-prazska-linka-duvery

www.soscentrum.cz (denní krizová služba)

www.prevcentrum.cz

www.nasedite.cz

www.detstvibeznasili.cz

http://anorexie.wz.cz

www.sikana.cz

www.drogovaporadna.cz

http://www.drogy-info.cz/

http://koureni-zabiji.cz/

http://alkohol-skodi.cz/

http://hazardni-hrani.cz/

http://dotace-drogy.vlada.cz/

http://nechmeldeti.cz/

Zpracovala:
Mgr. Karla Baťhová, školní metodik prevence
V Úžicích 1. 9. 2026